

Назва навчальної дисципліни	Українознавство
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Кількість кредитів	3
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Нікіфорчук Тетяна Василівна
Кваліфікаційна категорія	Спеціаліст першої категорії
Педагогічне звання	
Посада викладача	Викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін
Контактний телефон викладача	0687353655
Е-mail викладача	tnikiiforchuk@kogpa.ua
Профайл викладача	https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh/struktura-koledzhu/viddillennia-doshkilnoi-ta-tehnolohichnoi-osvity/tsyklova-komisiia-humanitarnykh-dystsyplin
Розклад консультацій	Очні консультації
Час проведення	14.40 – 17.00
Місце проведення	71 ауд.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Українознавство» належить до вибіркових освітніх компонентів для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Предметом її вивчення є цілісна науково-інтегрована система знань про Україну і світове українство у всій повноті їх часово-просторового буття, розвитку та перспектив. Мета викладання навчальної дисципліни «Українознавство» полягає у формуванні історичної свідомості молоді, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, усвідомленні нею нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, традиціями і досвідом різних поколінь українців, вихованні громадянського патріотизму, відповідальності за долю своєї Батьківщини, спонуканні до активної наполегливої праці в розбудові і зміцненні своєї держави.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- удосконалення та розвиток історичного мислення;
- визначення основних факторів, які вплинули на формування ментальності українського народу;
- засвоєння основних термінів історичної науки та етапів становлення і розвитку української державності та українського етносу;
- формування у здобувачів фахової передвищої освіти умінь системно аналізувати тенденції розвитку сучасного українського суспільства, його проблеми й перспективи;
- розширення знань про досягнення українців у сфері культури, економіки, громадського життя;
- сприяти формуванню високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів.

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи навчання	Методи контролю
Змістовий модуль 1. Етнічна історія українців			
Предмет, структура і завдання курсу «Українознавство».	Зародження і розвиток українського народознавства.	Лекція Бесіда Ілюстрація	Усне та письмове опитування,
	Етногенез українського	Поняття «етногенезу», «етносу»,	Демонстрація тестовий

етносу. Етнічна самосвідомість та національна ідея.	«нації». Основні етапи етногенезу українців.		контроль
Основні етапи етнічної історії українського народу.	Етнічність українців. Найменування України та українців.		
Етнічні групи. Історико-етнографічні регіони України.	Українська діаспора. Національний склад населення сучасної України.		
Змістовий модуль 2. Господарство і матеріальна культура українців			
Основні галузі господарства і заняття населення.	Суть понять «матеріальна» і «духовна» культура. З історії виникнення землеробства в Україні.	Лекція Бесіда Ілюстрація Демонстрація	Усне та письмове опитування, тестовий контроль
Поняття «промисел» та ремесло. Основні види традиційних народних промислів та ремесел.	Домашні промисли та ремесла, їх еволюція в практичній діяльності українців.		
Еволюція традиційного житла в Україні. Структура та регіональні особливості українських поселень.	Зони та типи поселень в Україні. Українська селянська хата: інтер'єр, екстер'єр.		
Типи і форми сільських поселень. Народна архітектура.	Селянський двір та господарські споруди. Громадські споруди (село, місто).		
Змістовий модуль 3. Духовна культура українського етносу			
Народні знання, світоглядні вірування й уявлення українського народу.	Релігійний дуалізм (двовір'я). Генезис розвитку вірувань і повір'їв.	Лекція Бесіда Ілюстрація Демонстрація	Усне та письмове опитування, тестовий контроль
Український менталітет. Етнічні стереотипи.	Національний/етнічний характер, психічний склад нації, менталітет, ментальність: співвідношення понять.		
Духовна культура українського народу. Звичаї та обряди.	Календарно-побутова обрядовість: етапи формування.		
Сім'я та сімейний побут.	Формування української родини. Родинні звичаї та обряди.		
Українське національне вбрання. Загальні відомості про одяг.	Регіональні риси традиційного вбрання українців XIX – початку XX ст.		
Народна їжа. Святкові страви.	Народна їжа. Святкові страви.		
Усна народна творчість. Структура, жанровий склад українського фольклору.	Побутування і розвиток фольклору в наш час.		
Мова як міра духовності людини і суспільства. Естетична функція мови.	Доля мови – доля народу. Мова в державотворенні та національній ідентифікації. Державна мова – спосіб єднання української нації.		
Залік			

Формування компетентностей

Індекс в матриці ОП	Компетентності
ІК	Вміти вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі середньої освіти та педагогіки або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів педагогічних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей

Формування результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Результати навчання
РН3	Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.
РН6	Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити: (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями): Історія України, Громадянська освіта, Культурологія.

Постреквізити: Історія української державності і культури, Туристичне краєзнавство.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час самостійних / контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Рекомендована література

Базова

1. Історія українознавства : навчальний посібник / за ред. П. П. Кононенка. Київ : Академвидав, 2011. 512 с.

2. Задорожний В. Курс історії української культури (ІХ – початок ХХІ ст.): навч. посіб. Ужгород : Гражда, 2009. 432 с.

3. Закович М. М. Культурологія : українська та зарубіжна культура : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 567 с.
6. Калакура Я. Українознавче дослідження : теорія та методологія. Тернопіль : Джура, 2012. 294 с.
7. Шейко В. М. Історія української культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2010. 264 с.
8. Культурологія: теорія та історія культури: навч. посіб.; вид. 3-тє, перероб. та доп. / за редакцією І. І. Тюрменко. К.: Центр учбової літератури, 2010. 370 с.

Допоміжна

1. Безклубенко С. Д. Теорія культури : навчальний посібник. Київ : Київський національний університет культури і мистецтв, 2002. 324 с.
2. Греченко В. А. Історія світової та української культури : підручник для вищ. навч. закл. Київ : Літера ЛТД, 2010. 480 с.
3. Половець В. М. Українознавство. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Чернігів : Просвіта, 2016. 216 с.